

DOF Travel

Det nordøstlige Polen

Maj 2016

Dansk Ornitologisk Forening

Niels Riis og Leon Berthou

Tur til Polen 21. – 28. maj 2016

med DOF Travel

FORORD

Turen blev gennemført med 15 deltagere og to ledere i to minibusser. Vi boede på to hoteller: Tre nætter på Dwór Dobarz i kanten af Biebrza-sumpene og fire nætter på Wejmutka i Białowieża midt i det store polske skovområde.

Fly til Warszawa var bestilt gennem Via Egencia. Hotellerne, minibusser og guiderne havde vi arrangeret os med direkte.

De tre første dage var helliget "Biebrzański Park Narodowy" (Biebrza Nationalpark) med sumpene omkring Biebrza-floden, mens resten af turen foregik i og omkring "Białowiecki Park Narodowy" (Białowieża Nationalpark) med den imponerende uberørte urskov.

Vejret var med os, og solen skinnede det meste af tiden.

Naturen var også med os med 158 fugle arter på 7 dage samt Bison og ulv set !

En varm tak til samtlige deltagere for en vellykket DOF-tur.

TURDELTAGERNE

Janne Käte Kjær Larsen, Dragør
Brit Veslemoy og Sten Bech-Nielsen, Helsingør
Birgit og Hans-Peter Svendsen, Brædstrup
Ida-Lykke og Johannes Bang, Hillerød
Tina og Jørn Hanghøj, Frederiksberg
Ingelise Aarøe Petersen, København S
Hans Drostgaard, København S
Lone Elisa Frederiksen, Frederiksberg
Inger Filipsen, Frederiksberg
Rene Klaus Jakobsen, Frederiksberg
Helle Lyng Saandvig, Værløse

Lederne: Niels Riis, Odense og Leon Berthou, Falsterbo

TUR-OVERSIGT

Lørdag 21. maj

Kastrup – Warszawa – Laskowiec – Dwór Dobarz. Aften i Długa Luka reservatet.

Søndag 22. maj

Dwór Dobarz – rundt i de mellemste Biebrza sumpe, Osowiec og Goniądz til Grzedy. Aftenhygge hos kongen af Biebrza, Krzysztof Kawenczyński på gården Sucha Barc.

Mandag 23. maj

Dwór Dobarz – rundt om den sydlige del af Biebrza-sumpene.

Tirsdag 24. maj

Fra Dwór Dobarz langs Narew floden forbi Zajki, Tykocin, Waniewo, Łapy, Puchły til Białowieża (Wejmutka).

Onsdag 25. maj

Wejmutka. Heltagsstur til Siemianówka-søen. Ugletur i skoven om aftenen.

Torsdag 26. maj

Wejmutka. Tidlig morgen i Strict Reserve. Senere Paladsparken. Eftermiddag spadseretur i Białowieża, Wysoki Bagno, Czarska. Aftentur i Żebra żubra.

Fredag 27. maj

Wejmutka. Meget tidlig morgen bisonsafari. Morgentur gennem skoven mod landsbyen Narewka. Eftermiddagsstur til Dojlidy fiskedamme i Białystok. Aftentur til tredækker-spilleplads ved Narew-floden.

Lørdag 28. maj

Wejmutka. Afrejse til Warszawa med stop i Treblinka kz-lejren og i byen Wyszaków ved Bug-floden. Fly fra Warszawa til Kastrup.

Fotos er af Niels Riis og Kirsten Breddam hvor intet andet er nævnt.

DAGBOG

Lørdag 21. maj

15 deltagere og to ledere var mødt op i Københavns Lufthavn til indtjekning kl. 9:15. Afgang Kastrup 11:15, ankomst Warszawa 12.35 til lunt vejr og solskin. Det tog lidt tid at få udleveret minibusserne, og vi kom først afsted ved 13.30-tiden. Vi kørte i retning af Biebrza-sumpene, idet vi ledte efter et sted at få frokost. Vi måtte mætte os med fugle langs vejen som hedehøg, hvid stork og hærfugl, da vi på grund af omfattende motorvejsbyggeri skulle langt ud af Warszawa, inden vi fandt et hyggeligt cafeteria til en meget sen frokostpause.

Frokosten blev indtaget på terrassen udendørs, mens der blev set fugle som husrødstjert. Vi stoppede ved "hjørnet" af sumpene ved landsbyen Laskowiec, der skuffende ikke havde moseterner, da foråret havde været meget tørt.

Vi fortsatte til vores hotel Dwór Dobarz, der ligger på østsiden af sumpene og er nyopført, men i stil som en gammel storbondegård. Efter indkvarteringen gik vi en tur rundt i hotellets have for at indsnuse atmosfæren og lytte til de mange frøer i de små damme. Der var flest grønne frøer iblandet klokkefrøer. Senere, da det blev mørkt tog de små, men meget larmende løvfrøer over med deres

"række-række" fra vandhullerne såvel som buskene rundt om, hvor de akkompagnerede nattergalene. Nogle få deltagere hørte en enkelt Flodsanger fra engene bag hotellet.

Efter aftensmaden kørte vi lidt tilbage mod syd til Długa Luka, hvor man kan gå et par hundrede meter ud i star-sumpen ad en gangbro. Her observeredes og hørtes et af turens højdepunkter, vandsanger sammen med de andre rørskovssangere: siv-, savi- og græshoppesanger. Dobbeltbekkasinerne brægede i deres sangflugt. En kilometer derfra stod en elg og gumlede græs tæt på et fugletårn nær vejen.

Søndag 22. maj

De morgenfriske var tidligt oppe og ude i haven, hvor der kunne ses og høres hærfugl.

Efter morgenmaden kørte vi nordpå til vejrydsningen gennem sumpene ved Osowiec. Her står et fugletårn ved en parkeringsplads op ad jernbanen. Vi tog opstilling nedenfor fugletårnet og så på en smuk karmindompap og en tornsanger. Oppe fra tårnet så vi den første sorte stork ude over skovene, tre sølvhejrer og en fiskeørn. Herefter

krydsede vi vejen og gik ad en træbelagt gangsti mod øst. Her sad en bynkefugl og sang til fri beskuelse. Lidt længere fremme var der pungmejse og en flot blåhals. Helt fremme ved fæstningsværket "Twierdza Osowiec II" fløj to piroler over vejen.

Vi havde fået et tip om en rede med hvidryggede spætter, og tænkt om vi ikke fandt redetræet nord for landsbyen Wólka Piaseczna og fik set en af forældrefuglene så flot.

Vi fortsatte til Goniądz, hvor frokosten blev indtaget ved bredden af Biebrza floden underholdt af drosselrørsanger og af sortterner

over floden.

De hvidvingede terner manglede også her. Desværre var der ikke udsigt til skrigeørne, så vi fortsatte på en lang tur rundt om den mellemste del af Biebrza til Grzędy, hvor en skovklædt sandtange strækker sig dybt ind i Biebrza-sumpene. Undervejs havde vi en aftale med en autoriseret guide, som vi samlede op, hvorved vi kunne få lov at køre ind i

reservatet. Sumpskoven inde i reservatet er fyldt af sang fra skovsanger og lille fluesnapper m.fl. Alle fik vist også en oplevelse af fuglenes foretrukne føde, myg. Med guiden kom vi de 9 kilometer ud på spidsen af tangen, hvor der skulle yngle et par store skrigeørne i et afspærret område, men nej, de lod sig ikke se. Vi måtte nøjes med en fremragende udsigt over den centrale del af sumpene med to elge. Og der var markfirben på trappen op til udsigtstårnet.

Efter aftensmaden tilbage på hotellet kørte vi ud til Krzysztof Kawenczynskie, som går under navnet "Kongen af Biebrza", og bor på en gård, Sucha Barc, lidt uden for Dobarz sammen med 23 hunde og nogle heste. Vi havde taget pølser og ikke mindst godt polsk øl med fra hotellet.

Pølserne grillede vi over åbent bål. Til sidst fik vi lov at se Krzysztofs hjem med en imponerende samling af gamle religiøse relieffer og diverse antikke apparater.

Mandag 23. maj

Dagen var afsat til den store heldagstur rundt om Biebrzas sydlige bækken. Første stop var ved Gugny, hvor vi så hedelærke, pirol, rødrygget tornskade og hørte en række sangere. Næste stop var ved det fugletårn, hvor vi havde set elgen dagen før. Nu var den blevet til en elgko med en kalv, og der var yderligere en elg i det fjerne. Og

der var traner. Vi stoppede også ved Laskowiec, som igen skuffede, fordi engene i år er meget tørre. Vi kørte rundt i engene langs Narew-floden vest for landsbyen og havde mange hvide storke og flotte gule vipstjerter samt et par store kobbersnepper tæt på i højt græs.

Vi gik op på fæstningsværket Góra Strękowa ved Narew-floden, hvor der var en vid udsigt over området. Herfra observeredes et par havørne og lærkefalke samt nilgæs ved flodbredden.

Ved Ruś fik vi en kaffe- og ispause, hvorefter vi kørte lidt nordpå langs floden og stoppede ved et voldsted på en bakke, som vi gik op på for at spise vores medbragte frokostpakker. Der var en fin udsigt over sumpene og af Biebrzas udløb i Narew.

I løbet af eftermiddagen nåede vi yderligere 3 stop langs floden, hvor vi så både sortterner og hvidskæggede ternere. Først ved det sidste stop ved Biebrza floden inde midt i sumpområdet var der endelig to hvidvingede ternere. Vi kom først tilbage til hotellet til aftensmaden.

Tirsdag 24. maj

Efter morgenmaden på hotellet var der afsked med Dwór Dobarz og den lokale hærfugl. Efter et besøg hos vandsangerne i Długa Luka, hvor elgkoen nu viste sig at have to kalve, var det også afsked med Biebrza. Vi begyndte på en heldagstur opstrøms langs Narew-floden gennem enge og overdrev omkring Zajki, til den gamle jødiske købstad, Tykocin, hvor vi besøgte storkekolonien på gården Pentowo med over 30 beboede reder. Turen fortsatte ind i Narew Nationalparken til landsbyen Waniewo og videre østpå ad små veje til først en frokost på et pizzeria i byen Łapy, og dernæst gennem små landsbyer af lutter træhuse. I landsbyen Puchły fik vi kirkeværgen til at åbne for den smukke blå

ortodokse kirke, hvor vi så de flotte ikoner og fik lidt indblik i det lokale hviderussiske mindretals sjæleliv.

Turen sluttede med de 19 km gennem skoven af majestætisk høje træer fra Hajnówka ind til Białowieża, hvor vi blev indkvarteret på hotelpensionat Wejmutka til en snurren af flere flodsangere i haven. Efter middagen mødtes lederne med vores hovedguide, Mateusz Szymura, som til daglig arbejder i nationalparken, for at planlægge de næste dages oplevelser. Her fik vi også at vide, at vores værtinde, Olimpia Pabian, netop var blevet udnævnt til direktør for nationalparken. Imens gik nogle af deltagerne på egen hånd på den første af flere småture ind i paladsparken, som ligger lige over for Wejmutka, og hvor zarens sommerslot engang lå. Paladsparken er et arboret over det storrussiske rige med et meget rigt fugleliv. Her kan man nogle år finde alle områdets 8 spætteearter ynglende.

Onsdag 25. maj

Straks efter morgenmad tog vi afsted med Mateusz' far, Arek Szymura, som guide på en halvdagstur til området nord for skovene med den store reservoir-sø i Siemianówka. Det primære mål ved søen var citronvipstjert, men det var en drillefugl. Vi ledte forgæves både nord og syd for søen, hvor der i stedet blev set adskillige hvidskæggede terner samt sortterner i en ynglekoloni. Der blev set lille skrigeørn og sort stork på afstand og en flot hvidøjed andrik tæt på. Til sidst, da vi var ved at opgive håbet, så åbenbarede en flot citronvipstjert han sig lige der, hvor vi havde ledt og ledt efter råd fra vores guide,

Efter aftensmaden hjemme på Wejmutka kom Arek og førte os på en aftentur ud i skoven, hvor han flere gange imiterede spurveuglen til at svare, men uden at den kom til syne, nu hvor ungerne var fløjet fra reden. Til gengæld havde vi skovsnepper hen over os i skumringen.

Torsdag 26. maj

Allerede ved daggry var vi oppe og drog med Mateusz Szymura på en meget tidlig morgentur fra hotellet til fods til det allerhelligste i europæisk natur, urskoven, som er kernen i Białowieża nationalparken, og hvor vi kun kan komme ind i mindre grupper med en autoriseret guide som Mateusz. På vejen gennem engene op til skoven crexede engsnarrerne i græsset. I skoven fik vi set sortspætter, mellemflagspætter og tretået spætte ved redehul. Hvidhalset fluesnapper

var nok den mest almindelige sanger i skoven, men det er svært at finde fuglene i den over 40 meter høje urskov, hvor der ikke har været fjernet dødt ved i næsten 100 år.

Formiddagen tilbragte nogle igen i paladsparken og nu med fine små skrigeørne ind over samt en rede med små flagspætter ved floden, mens andre vist tog sig en ekstra lur på hotellet.

Om eftermiddagen gik vi til fods gennem Białowieża landsby og ind gennem sumpskovsreservatet Wysokie Bagno på grænsen til Hviderusland med mange småfugle, og i Narewka-floden var der hvinænder til glæde for turens nestor, Johannes Bang, som er DOFs arts koordinator for hvinænder. På vejen tilbage slappede vi af med en kop kaffe eller te eller en velfortjent øl på zarens jernbanestation, hvor vi også studerede en kernebidderrede, inden vi fortsatte ad banedæmningen langs floden, hvor der kunne ses og høres høgesanger.

Om aftenen må de fleste have været trætte eller mætte af oplevelser, for der var kun få, som ville med på en tur ad en kilometer lang plankebro i skoven lige vest for Białowieża. Ruten kaldes Żebra żubra, og det sjove navn betyder bisonens ribben. Der er faktisk mange vilde bisoner i denne del af skoven, som ligger nær en stor indhegning

med en reservebestand af bisoner, hvis dufte især tiltrækker bisontyre, men vi så hverken bisoner eller andre store sjældenheder i den usædvanligt tørre sumpskov.

Fredag 27. maj

Allerede klokken halv fire – længe før solopgang – var vi alle i bilerne og på vej ud af Białowieża for sammen med Mateusz at opleve Europas største landdyr, bisonerne, når de ved dag gry kommer ud af skovens trygge ly for at græsse på markerne. Og ganske rigtigt, i morgentågen lige uden for urskoven dukkede en, to og til sidst tre store skygger op. Vi fortsatte i bil rundt i lysningerne og fik set yderligere en bison.

Nu hvor nattesøvnen var blevet forstyrret, og der var længe til morgenmaden, kunne vi lige så godt prøve at se nærmere på skoven. Vi kørte mod nord igennem skoven ad grusvejen til landsbyen Narewka, hvor der blev set mårhund og kronvildt fra bilen. Pludselig var den bagerste minibus ikke med mere, og den forreste måtte vende om for at se, hvad der var sket.

Fra bagsædet af den bagerste minibus havde Brit set et glimt af to ulve, som kom løbende ad et spor inde fra skoven. Hun råbte "ulv" og bilen bremsede. Den ene ulv fortsatte sit løb bag om bilen til den anden side af vejen, mens den anden ulv forsvandt. Den første ulv løb derefter rundt i skoven på sin side af vejen i flere minutter, mens den hele tiden kiggede sig tilbage, som om den ventede på sin makker, og helt upåvirket af en minibus med 9 glade ornitologer, som her midlertidigt overgav sig til mammalogien, mens de filmede og fotograferede løs på få meters afstand af ulven, som det kan ses på ovenstående still-billede taget fra en video optaget af Leon Berthou.

Vi kom således forsinket tilbage til morgenmaden på hotellet, og derefter var formiddagen overladt til deltagerne, hvoraf flere gik på opdagelse i byen, paladsparken eller langs Narewka-floden.

Efter frokost tog en del af os afsted på en time lang tur til regionens hovedby Białystok, hvor der i bydelen Dojlidy ikke kun ligger et kendt bryggeri, men også et stort område med fiskedamme, som er en glimrende lokalitet for vandfugle. Vi fik arter som blishøne, grønbenet rørhøne, gråand, gråstrubet lappedykker og rørspurv, som på disse kanter

er lidt mere eksotiske end derhjemme foruden rørdrum, kærsanger, skægmejse og pungmejse.

Om aftenen var vi igen på tur ud af skoven og tilbage til Narew-floden til en kendt spilleplads for tredækker i udkanten af byen Narew. I skumringen stod vi i selskab af mange myg og i vand til anklerne, da der kom gang i tredækker-hannernes spil. Vi så igen og igen adskillige hanner udføre deres kraftfulde, baskende opspring, mens de knebrede lystigt med næbbet til ære for eventuelle hunner og os.

Lørdag 28. maj

Det var planen, at vi skulle have afsluttet turen ved en af regionens sidste ynglepladser for ellekrage lidt syd for Białowieża, men fuglene har desværre svigtet området i de sidste år. I stedet gav vi os god tid til at tage afsked med Białowieża og begyndte den lange tur i minibusserne tilbage mod Warszawa. Nær ved Bug-floden gjorde vi stop ved udryddelseslejren Treblinka, hvor der var tid til eftertanke over de forfærdelige forbrydelser, som også er en del af områdets historie.

De fine nye motorveje savner gode rastemuligheder, og vi kunne ikke komme af motorvejen ved det område med fiskedamme, som vi havde udset os til frokoststed, så vi måttet køre ind til byen Wyszaków, hvor vi fandt en grøn oase i byens park til vores frokostpause med de medbragte madpakker. Alt gik herefter fint, og vi kom frem i god tid til lufthavnen, hvorfra hjemrejsen gik planmæssigt med afgang fra Warszawa 16.10 og ankomst i Kastrup 17.40.

FUGLELISTE – ialt 158 arter

Dato	21.maj	22.maj	23.maj	24.maj	25.maj	26.maj	27.maj
Lokaliteter	Warszawa til Dobarz	Mellemste Biebrza	Sydlig Biebrza	Dobarz til Białowieża	Białowieża og Siemianówka-søen	Białowieża	Białowieża og tredækker-spilleplads
Lille Lappedykker					1		
Toppet Lappedykker					6		5
Gråstrubet Lappedykker							7
Skarv	5	1	1		3		1
Rørdrum					2		2
Dværghejre							1
Sølvhejre		3	30	2	15	8	
Fiskehejre	3	2	5	3	5	2	1
Sort Stork		3	2		1		
Hvid Stork	25	15	25	35	15	12	16
Knopsvane	5	2	12	2	15		5
Sangsvane					2		
Grågås		25	5				
Knarand					6		
Krikand					2		
Gråand	4	12	12		25	5	35
Atlingand					20		
Taffeland			2				
Hvidøjjet And					1		
Troldand							7
Hvinand						2	
Hvepsevåge					1		1
Havørn			4		6		1
Rørhøg	2	5	9	4	5	1	3
Hedehøg	1	1	1	2	1		1
Spurvehøg			1				
Musvåge	1	1	2	3	3	2	
Lille Skrigeørn					6	2	3
Stor Skrigeørn				1			
Fiskeørn		1					
Tårnfalk	2						
Lærkefalk			2				
Agerhøne	2		2				
Vagtel							2
Fasan	1						
Vandrikse					1		
Plettet Rørvagtel							1
Engsnarre					2	3	5
Grønbenet Rørhøne					1		3
Blishøne	6	2			6	2	12

Trane	2	9	25	8	35		
Vibe	6	5	6	5	6		3
Brushane			10				
Dobbeltbekkasin	10	2	6	7	5		6
Tredækker							10
Skovsneppe					3		
Stor Kobbersnepe			8	2			
Stor Regnspove			1	1			
Rødben			8		9		5
Hvidklire					1		
Svaleklire				1	1		
Tinksmed				1			
Dværghmåge			1				
Hættemåge	12	5	9	4	35	5	500
Stormmåge	6	3					3
Sølvmåge	4		2		6		
Fjordterne	1		2		6		1
Dværgterne					1		
Hvidskægget Terne			25		125		12
Sortterne		55	15	25	75		
Hvidvinget Terne			2		25		
Huldue						1	
Ringdue	15	7	6	4	3	2	25
Tyrkerdue	3	2	3				1
Gøg	2	3	3	2	1	1	
Spurveugle					1		
Natugle	1						
Mursejler	5	25		15	5	6	12
Hærfugl	1	2	2	2			
Vendehals						1	4
Gråspætte					1	1	1
Grønspætte		1	1				
Sortspætte					1	5	2
Hvidrygget spætte		1				1	
Stor Flagspætte			2	2	2	5	3
Lille Flagspætte		1				1	1
Mellemflagspætte						5	2
Tretået Spætte						2	
Hedelærke		2	1	3			1
Sanglærke	5		4	7	4		2
Digesvale			25	35	2	3	2
Landsvale	25	55	25	25	15	5	25
Bysvale	5	25	5	15	4	12	6
Markpiber				1			
Skovpiber		5	3				
Engpiber				1			
Gul Vipstjert	5	5	4	6	25		
Citronvipstjert					1		
Hvid Vipstjert	4	3	12	7	6	5	8
Gærdesmutte	2			4		3	2
Jernspurv	1			1		1	
Rødhals	4	2		3		6	5
Nattergal	7	8	6	5	5	5	5
Blåhals		1					1

Husrødstjert	2	3	4	4	1	3	3
Rødstjert	1	1				1	1
Bynkefugl		1	3		4	12	5
Stenpikker			2	2	1		
Solsort	3	2	2	2	4	3	4
Sjagger	1	2	12	7	6	5	5
Sangdrossel	5	3	4	3	4	12	3
Misteldrossel		1					
Græshoppesanger	2	1	1	1		1	4
Flodsanger					1	3	2
Savisanger	1	1				1	1
Vandsanger	3						
Sivsanger	12	4	6	7	8	2	4
Buskrørsanger							1
Kærsanger		2		2	4	5	8
Rørsanger		1	2	2	2	2	7
Drosselrørsanger		1	3	5	5	4	15
Gulbug	1	4	5	4	3	3	2
Høgesanger							1
Gærdesanger	2	2	2	2	2	1	2
Tornsanger	5	3	4	4	6	4	3
Havesanger	1	2	3	5	2	4	2
Munk	6	4	6	9	6	7	5
Skovsanger		4	4	3	3	15	4
Gransanger	1	3	4	2	2	6	3
Løvsanger	2	3	5	4	4		1
Fuglekonge						1	
Rødtoppet Fuglekonge						1	
Grå Fluesnapper	1	2	1	2		2	
Lille Fluesnapper		1				2	
Hvidhalset Fluesnapper						6	
Broget Fluesnapper		1	1	1			
Skægmejse							1
Sumpmejse					3	2	1
Fyrremejse		1					
Topmejse						2	
Sortmejse						2	1
Blåmejse	1			2	2		1
Musvit	2	2	2	2	3	2	2
Spætmejse					2	4	
Træløber						1	
Pungmejse		2		1	4		5
Pirol		3	6	1	3	4	6
Rødrygget Tornskade		1	3	7	4	2	2
Stor Tornskade	1		1	1			
Skovskade	3	2	1	2	1	2	2
Huskskade	2	2	4	1	2		
Allike	25	5	6	8	5	4	6
Råge	5						12
Krage	4	5	4	5	3	2	25
Ravn	1		3		8		2
Stær	25	55	25	55	100	35	25
Gråspurv	2	3	4	2	4	5	10
Skovspurv	5	6	3	2	7	3	5

Bogfinke	12	35	15	8	25	35	25
Gulirisk		1	1	3			1
Grønirisk	3	4	3	2	5	1	5
Stillits	2	2	4	2	2	4	12
Tørnirisk	6	12	15	25	15	4	6
Karmindompap		5	3	8		3	9
Kernebider						5	8
Gulspurv	5	4	4	2	6	2	4
Rørspurv	1	3	9	9	9	3	3
Kornværler							1
ARTER pr dag	70	80	85	76	94	78	96

ANDRE KRÆ

Pattedyr

Elg 4ad+2 juv., Ræv, Hare, Rådyr, Mårhund, Skovmår, Europæisk Bison (Visent) 3+1, **Ulv 2**, Kronhjort 1, Hermelin 1 død (22.maj), Rødt egern (22. Og 26.maj)

Krybdyr og padder

Løvfrø, Klokkefrø, Grøn frø, Spidssnudet frø

Markfirben, Snog

Sommerfugle

Svalehale, Citronsommerfugl, Admiral, diverse små sommerfugle

Andre insekter

Små biller, Myg, Fluer, Hvepse, Bier, Humlebier, etc.

Andre dyr

Pragtvandnymfer, Vandnymfer, Guldsmede, Skovflåter

PLANTER

Ikke noteret